

**PUBLIC HEALTH AND HUMAN RIGHTS LAW:
CHALLENGES AND PRIORITIES IN INTERNATIONAL
AND DOMESTIC SAFETY REGULATIONS**
3RD EUROPEAN FORUM ON HUMAN RIGHTS AND HUMANITARIAN LAW
LUBLIN, 29 MAJA 2019 R.

Dnia 29 maja 2019 r. na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL w ramach 3. edycji Europejskiego Forum Praw Człowieka i Prawa Humanitarnego odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa nt. *Public Health and Human Rights Law: Challenges and Priorities in International and Domestic Safety Regulations*.

Konferencję otworzył ks. dr hab. Krzysztof Orzeszyna, prof. KUL, kierownik Katedry Praw Człowieka. Witając wszystkich zebranych, w tym licznie zgromadzoną publiczność, podkreślił bieżącą potrzebę międzynarodowej dyskusji naukowej w przenikających się wzajemnie dwóch sferach prawa: zdrowia publicznego i praw człowieka. Rozpatrywanie zdrowia w kategorii podstawowych praw człowieka stanowi obecnie wiodący trend w doktrynie prawa międzynarodowego i systemach prawa krajowego poszczególnych państw. Rzeczywistość wymaga stworzenia dobrego prawa, nie tylko kreowania nowych norm prawnych, ale przede wszystkim uzupełnienia już istniejących konwencji, ustaw i kodeksów etycznych dotyczących potencjalnych i realnych zagrożeń dla zdrowia człowieka: nikotynizmu, alkoholizmu, problemu otyłości, uzależnienia od marihuany, a także innego rodzaju uzależnień i nawyków niepożądanych z punktu widzenia władz krajowych.

Podczas głównej sesji obrad, referat wprowadzający wygłosiła prof. Allyn Taylor, J.D., LL.M, J.S.D (Washington School of Law oraz Georgetown University, Stany Zjednoczone). Wystąpienie pt. *Cannabis and the UN Drug Control Regime Towards International Legal Reform* dotyczyło jednego z najbardziej kontrowersyjnych zjawisk, jakim jest proces stopniowej legalizacji marihuany w krajowych ustawodawstwach, jak i perspektywy stworzenia nowego traktatu w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) w tym zakresie. Jest to zagadnienie nader skomplikowane. Z jednej strony, konopie indyjskie są najczęściej używanym lekiem na świecie, bowiem szacuje się, że

w obecnie ok. 3,8% światowej populacji używa tego narkotyku. Z drugiej strony, ze względu na wciąż zbyt duży obszar niepewności naukowej i regulacyjnej, sprawia, że obecnie mało prawdopodobne jest wypracowanie jednolitej konwencji ONZ w sprawie obrotu marihuaną.

Aspektów etycznych w prawie zdrowia publicznego dotyczył referat pt. *Health Protection and Government of the Body* opracowany przez prof. Ferdinando Parente, Ph.D. (Università degli Studi di Bari Aldo Moro, Włochy). W swoim referacie podkreślał komplementarną, w stosunku do koncepcji WHO, definicję ludzkiego zdrowia zawartą w prawie włoskim, zakładającą, że zdrowie to nie tylko brak choroby i ułomności, ale przede wszystkim dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny. Rolą prawa jest bowiem odczytywanie nie tylko potrzeb społecznych, ale zapewnienie zgodności tych potrzeb z prawem naturalnym. Kolejnym referentem był ks. dr hab. K. Orzeszyna, prof. KUL (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska), który nawiązując do motywów swoich przedmówców w referacie pt. „*Cannabis versus*” *Public Health in the Case Law of Polish Constitutional Tribunal* odniósł się do stanowiska polskiego Trybunału Konstytucyjnego uznającego, że przepisy dotyczące karania za uprawę konopi na własny użytek i ich posiadanie są zgodne z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, niezależnie od przyjętych w 2018 r. nowych regulacji prawnych dotyczących tzw. marihuany leczniczej.

Druga część obrad dotyczyła problemów odnoszących się do konieczności stworzenia nowych i dostosowania już istniejących regulacji do krajowych potrzeb z pogranicza prawa zdrowia publicznego i praw człowieka. W panelu tym wygłoszony został referat pt. *Maritime Trafficking Routes and Risks to Public Health*, który opracował Mirza Ljubović (International University of Sarajevo, Bośnia i Hercegowina). Wystąpienie dotyczyło współczesnych szlaków przemytu substancji i przedmiotów zagrażających zdrowiu i życiu człowieka. Likwidacja tych szlaków stanowi obecnie przedmiot zaangażowania i współpracy wielu państw Europy, w tym Polski. Po nim głos zabrał dr Salvatore Antonello Parente, Ph.D. (Università degli Studi di Bari Aldo Moro, Włochy), z prezentacją pt. *Fat Taxes: Fiscal Instrument for Health Protection*, w której poruszył bardzo aktualny z perspektywy europejskiej problem dopuszczalności opodatkowania produktów typu *junk food*. Ochrona zdrowia ludzkiego w sektorze spożywczym jest zapewniona za pomocą wielu instrumentów, m.in. środków przymusu administracyjnego, jak i środków podatkowych. Te ostatnie stanowią również formę zachęcającą do spożywania mniej szkodliwych pokarmów. Rozwiązania podatkowe, funkcjonujące w wielu stanach Stanów Zjednoczonych, są również skutecznie transponowane do europejskich porządków prawnych.

Kolejnym referentem był dr Michał Skwarzyński (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska), który w referacie pt. *The Human Right to Property in ECHR Jurisprudence and the Protection of Intellectual Property of Experimental Therapies* zaprezentował aktualne podejście Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu do koncepcji ochrony własności intelektualnej w tak wrażliwej sferze jaką jest ochrona zdrowia. Wystąpieniem wieńczącym obrady była prezentacja dr. Roberta Tabaszewskiego (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska) pt. *Unhealthy Food, Obesity and Human Rights*, w którym przedstawił istotę tzw. paradoksu otyłości w międzynarodowej doktrynie prawniczej. Obecny brak regulacji prawnych w zakresie ochrony praw osób otyłych w systemie krajowym jest stopniowo kompensowany przez nowe regulacje i orzecznictwo krajowe i międzynarodowe.

Po sesji głównej przyszedł czas na część umożliwiającą zadawanie pytań przez licznie zgromadzoną publiczność. Najwięcej poruszonych kwestii dotyczyło nowych regulacji europejskich dotyczących legalizacji marihuany medycznej i ich komplementarności z rozwiązaniami krajowymi, w tym polskimi, uznającymi wciąż za dominujący pogląd, że „negatywne skutki używania marihuany niemedycznej są bezsporne”. Konferencję zakończyła dyskusja zgromadzonych gości dotycząca pierwszeństwa wypracowywanych stopniowo traktatów ONZ i ich miejsca w systemie krajowym. W ramach zamknięcia konferencji głos zabrał ks. prof. K. Orzeszyna, który podziękował prelegentom, przewodniczącym obu sesji oraz wszystkim uczestnikom za obecność, a także zaprosił na kolejną edycję konferencji planowaną na ostatni tydzień maja 2020 r.

Organizatorem konferencji była Katedra Praw Człowieka KUL.

Robert Tabaszewski*

* Dr, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7737-0056>.

